

رسالة محمد

دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت

دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

پایان نامه ی کارشناسی ارشد رشته روانشناسی

گرایش تربیتی

عنوان پایان نامه

رابطه بین سبک های هویت یابی و هوش هیجانی با یادگیری خودتنظیمی

استاد راهنما

دکتر مجید برزگر

استاد مشاور

دکتر نادره سهرابی شگفتی

نگارش

فرشته دانشی

تابستان ۱۳۹۲

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا

نشر اخلاق پژوهش

بیاباری از خداوند سبحان و اعتماد به این که عالم محضر خداست و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشتن مقام بلند دانش و پژوهش و نظر به اهمیت جایگاه دانشگاه در اعتلای فرهنگ و تمدن بشری، ما دانشجویان و اعضاء هیئت علمی واحد های دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تخطی نکنیم:

۱- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هرگونه پنهان سازی حقیقت.

۲- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهیدگان (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.

۳- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه بکاران پژوهش.

۴- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.

۵- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هرگونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.

۶- اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشور و کلیه افراد و نهاد های مرتبط با تحقیق.

۷- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب نهد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.

۸- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشناء نتایج تحقیقات و انتقال آن به بکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.

۹- اصل برائت: التزام به برائت جویی از هرگونه رفتار غیر حرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به مثابه ابزاری غیر علمی می آلاینند.

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا

تعهد اصالت رساله یا پایان نامه تحصیلی

اینجانب فرشته دانشی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد در رشته کارشناسی تربیتی که در تاریخ ۱۳۹۲/۵/۲ از پایان نامه خود تحت عنوان "رابطه بین سبک های هویت یابی و هوش هیجانی با یادگیری خودتنظیمی" با کسب نمره دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

- ۱) این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آنرا در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده ام.
- ۲) این پایان نامه قبلاً برای هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
- ۳) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
- ۴) چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضاء

صورتجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد (M.A)

نام و نام خانوادگی دانشجو: فرشته دانشی در تاریخ رشته:

از پایان نامه خود با عنوان: رابطه بین سبک های هویت یابی و هوش هیجانی با یادگیری خودتنظیمی با درجه و نمره دفاع نموده است.

نام و نام خانوادگی اعضای هیات داوری سمت امضاء اعضای هیات داوری

۱ - جناب آقای دکتر مجید برزگر استاد راهنما

۲ - سرکار خانم دکتر نادره سهرابی شگفتی استاد مشاور

۳ - جناب آقای دکتر حجت الله جاویدی استاد داور

مدیر/معاونت پژوهشی

مراتب فوق مورد تایید است.

مهر و امضاء

سپاس‌گزاری

نام و یاد خدای مهربان را گرامی می‌دارم و سپاسگزارش هستم که به من این قدرت و توانایی را داد تا دانش و علم مورد علاقه خود را بیاموزم و از استاد بزرگوار جناب آقای دکتر برزگر که با راهنمایی‌های به موقع و بی‌دریغ خود و خانم دکتر سهرابی که با راهنمایی‌های خود من را در انجام این پروژه یاری نمودند کمال تشکر و قدردانی را دارم. همچنین از جناب آقای دکتر جاویدی که داوری این پروژه را بر عهده دارند کمال تشکر را می‌نمایم.

تقدیم به:

روح پدرم

و

مادرم با مهربانی و ایثارش

و

همسرم به زلالی چشمه و فداکاری هایش

و

دخترم نرگس به طراوت شبنم

و

خواهران و برادرانم که همگی یار و یاورم در این راه بودند باشد که با یاری خداوند قدردان زحمات تک تک شان

باشم.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: کلیات پژوهش

۳	مقدمه
۴	بیان مسأله
۶	ضرورت و اهمیت پژوهش
۸	اهداف پژوهش
۸	فرضیه های پژوهش
۸	تعاریف نظری و عملیاتی متغیرهای پژوهش

فصل دوم: مروری بر ادبیات و پیشینه پژوهش

۱۶	مبانی نظری
۱۷	مفهوم یادگیری خودتنظیمی
۱۷	اهمیت یادگیری خودتنظیمی
۱۹	انواع یادگیری خودتنظیمی
۱۹	اصول آموزش برای یادگیری خودتنظیمی
۲۰	نظریات خودتنظیمی
۲۴	ویژگی های یادگیری خودتنظیمی
۲۵	سبک های هویت یابی
۲۷	اهمیت هویت

۲۸	تعریف هویت
۲۹	دیدگاه های مربوط به هویت
۳۲	بحران هویت
۳۴	فرآیند هویت یابی
۳۶	تحول هویت در سال های دبیرستان و قبل از آن
۳۸	استمرار تحول هویت در بزرگسالی
۳۹	هوش هیجانی
۳۹	تاریخچه هوش هیجانی
۴۱	مفاهیم و تعاریف هوش هیجانی
۴۳	انواع هوش
۴۳	ابعاد هوش هیجانی
۴۶	اهمیت هوش هیجانی
۴۶	هوش هیجانی و مؤلفه های آن
۴۹	مدل های هوش هیجانی
۵۰	مزایای هوش هیجانی بالا در محیط کار
۵۰	نشانه های هوش هیجانی پایین
۵۰	آیا هوش هیجانی قابل اندازه گیری است؟
۵۱	ده توصیه برای بهبود هوش هیجانی
۵۳	بخش دوم: پیشینه پژوهش
۵۳	تحقیقات خارجی

تحقیقات داخلی ۵۶

فصل سوم: روش شناسی پژوهش

مقدمه ۶۱

طرح پژوهش ۶۱

جامعه آماری ۶۱

نمونه آماری، حجم نمونه و روش نمونه گیری ۶۱

ابزار گردآوری داده ها ۶۱

روش تجزیه و تحلیل آماری داده ها ۶۳

ملاحظات اخلاقی پژوهش ۶۴

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها

داده های توصیفی ۶۶

یافته های استنباطی ۶۸

فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات

مقدمه ۷۱

خلاصه پژوهش ۷۱

نتایج حاصل از آزمون و فرضیات ۷۲

محدودیت های پژوهش ۷۵

پیشنهادات کاربردی پژوهش ۷۶

ارائه پیشنهادات برای تحقیقات آتی ۷۷

منابع

منابع فارسی ۷۹

منابع انگلیسی ۸۷

ضمایم و پیوست ها ۹۲

چکیده انگلیسی ۱۰۴

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲: تعاریف هوش هیجانی	۴۳
جدول ۴-۱: میانگین و انحراف معیار سبک های هویت به تفکیک جنسیت.....	۶۶
جدول ۴-۲: میانگین و انحراف معیار هوش هیجانی و مؤلفه های آن به تفکیک جنس.....	۶۶
جدول ۴-۳: میانگین و انحراف معیار یادگیری خودتنظیمی به تفکیک جنس.....	۶۷
جدول ۴-۴: ضرائب همبستگی بین سبک های هویت یابی با یادگیری خودتنظیمی	۶۸
جدول ۵-۴: ضرائب همبستگی بین مؤلفه های هوش هیجانی و یادگیری خودتنظیمی.....	۶۸
جدول ۴-۶: تحلیل رگرسیون چندگانه باروش ورودهمزمان سبکهای هویت یابی روی یادگیری خودتنظیمی.....	۶۹
جدول ۴-۷: تحلیل رگرسیون چندگانه باروش ورودهمزمان هوش هیجانی روی یادگیری خودتنظیمی.....	۷۰

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین سبک‌های هویتیابی و هوش هیجانی با یادگیری خود تنظیمی در بین دانش آموزان دوره متوسطه شهرستان جیرفت در سال تحصیلی ۹۲-۹۱ صورت گرفته است. جامعه آماری این پژوهش دانش آموزان دوره متوسطه شهر جیرفت بود که ۲۴۴ نفر از آنها به صورت تصادفی طبقه ای به عنوان نمونه (۱۳۱ پسر و ۱۱۳ دختر) انتخاب شدند.

آزمودنی‌ها پرسشنامه های سبک های هویتی ربطی (برزوینسکی ۱۹۸۹)، پرسشنامه هوش هیجانی شرینگ (۱۹۹۹) و پرسشنامه راهبردهای یادگیری خود تنظیمی (پیتریچ، ۱۹۸۸) را تکمیل نمودند.

جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شده است. نتایج نشان داد که بین سبک‌های هویتیابی اطلاعاتی، هنجاری و تعهد با یادگیری خود تنظیمی، رابطه مثبت و معناداری وجود دارد ولی بین سبک اجتنابی با یادگیری خود تنظیمی رابطه معنی داری وجود ندارد. همچنین بین همه‌ی مؤلفه های هوش هیجانی و یادگیری خود تنظیمی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که سبک‌های هویتیابی و مؤلفه های هوش هیجانی قادر به پیش بینی یادگیری خود تنظیمی می باشند.

واژه های کلیدی: هویتیابی، هوش هیجانی، یادگیری خود تنظیمی.

فصل اول

کلیات تحقیق

مشکل اصلی افراد در سنین نوجوانی این است که چه می شود که هیچ فردی نه مانند کسی می شود که قبل از او در این جهان می زیسته و نه مانند کسی خواهد شد که پس از او به این جهان خواهد آمد. نوجوانی که با این پرسش اساسی روبه رو است، می داند که به زودی باید مسئولیت زندگی خویش را بر عهده بگیرد و از خود می پرسد باید چگونه زندگی کنم؟ چه حرف های را انتخاب کنم؟ در ارتباط با جنس مخالف و زندگی عادی چه خواهم کرد؟ باید با کدام باورها و ارزش ها زندگی کنم؟ پاسخ به این پرسش ها، آسان نیست و با مقداری تشویش همراه است (لطف آبادی، ۱۳۸۴). یادگیری خودتنظیمی^۱ به مشارکت فعال یادگیرنده از نظر رفتاری، انگیزشی، شناختی و فراشناختی در فرایند یادگیری به منظور افزایش یادگیری اطلاق می شود (سبحانی نژاد و عابدی، ۱۳۸۵). در واقع، دانش آموزان موفق راهبردهای یادگیری خودتنظیمی و باورهای انگیزشی را هنگام انجام تکالیف (مثل کوشش برای موفقیت، لذت بردن از چالش های فعالیت، استفاده مناسب از راهبردهای یادگیری، تنظیم کردن اهداف ویژه و نشان دادن سطح بالایی از خودکارآمدی) از خود نشان می دهند اما دانش آموزان ناموفق کمتر تلاش می کنند و کمتر علاقه به استفاده از این راهبردها از خود نشان می دهند (میگدلی و همکاران^۲، ۱۹۹۸، ص ص ۱۳۱-۱۱۳).

بر اساس مطالعات مطالعات انجام شده، افراد از نظر ویژگی های فردی با هم تفاوت دارند. همچنین آنها در نحوه و چگونگی برخورد با مسائل مختلف نیز با یکدیگر متفاوتند اما این تفاوت ها، تنها بیانگر تفاوت سطح بهره هوشی یا الگوهای توانایی ویژه نیست بلکه به راهبردهای یادگیری خود-تنظیمی معطوف می شود. به اعتقاد پیتتریچ و دیگران^۳ (۱۹۹۰)، ویژگی های این راهبردها آن است که سطح برانگیختگی را بالا برده، میزان درگیری شناختی را در افزایش می دهند و نهایتاً عملکرد تحصیلی را بهبود می بخشند. مطالعات انجام شده در زمینه ویژگی های افراد خودتنظیم حاکمی از آن است که این افراد در زمینه یادگیری خودانگیخته اند، اهداف تحصیلی واقع گرایانه ای برای خویش وضع می کنند، از راهبردهای کارآمد به منظور دستیابی به اهداف خود استفاده می نمایند و در صورت لزوم، راهبردهای مورد استفاده را اصلاح کرده یا تغییر می دهند. آنان سعی می کنند با استفاده بهینه از منابع در دسترس مانند زمان، مکان، همسالان، والدین، معلمان و منابع کمکی از قبیل فیلم، ویدئو و رایانه، به ساخت، آفرینش و انتخاب محیط هایی دست بزنند که یادگیری را افزایش دهد. (پیتتریچ، ۱۹۸۶؛ به نقل از صمدی، ۱۳۸۳). بطورکلی، نظریه یادگیری خود-تنظیمی، یکی از نظریه هایی است که محققان و روان

---

1 . self-Regulated Learning

2 . Migdly & The Others

3. Pimtrich & Digrot

شناسان تربیتی در قالب آن به مطالعه می پردازند. بر اساس این نظریه، مؤلفه های شناخت، انگیزش و کنش وری تحصیلی، به صورت یک مجموعه درهم تنیده و مربوط بهم، در نظر گرفته می شوند (شیرازی تهرانی، ۱۳۸۱). بنابراین، استفاده از راهبردهای یادگیری خود-تنظیمی، از جمله عوامل تعیین کننده در موفقیت تحصیلی محسوب می شود و با بررسی آن می توان عملکرد تحصیلی دانش آموزان را که یکی از موضوع های محوری مورد علاقه روان شناسی تربیتی است، پیش بینی نمود (فارنهام، چامورو، پرمیوزیک و مک دوگال، ۲۰۰۳؛ بوساتو و همکاران، ۲۰۰۰).

بیان مسأله

دورانی از زندگی، با هوشیاری فزاینده ای نسبت به دوره های هیجانی پیچیده مانند احساس گناه که از احساس خشم، احساس شرم و احساس ترس ناشی می شود، همراه است. در این دوران، افراد به صورت روزافزونی، راهبردهای پیچیده ای را برای تنظیم مستقل هیجانات خود، بکار می برند (کار، ۲۰۰۷) و نوع و میزان فراوانی رفتارهای پرخطر، بر حسب سن و جنس، تغییر می یابد (بایار و همکاران، ۲۰۰۵). امروزه، یادگیری خودتنظیمی به عنوان عاملی مهم در آموزش و پرورش مطرح بوده و مورد توجه سیاست گذاران، معلمان، مربیان و والدین قرار گرفته است. خودتنظیمی عبارت است از توانایی فرد در توسعه دانش، مهارت ها و رفتارهایی که می تواند از یک زمینه به زمینه دیگر و نیز از موقعیت های یادگیری به زمینه های کار و اوقات فراغت، منتقل شوند (شعاری نژاد، ۱۳۷۸). یادگیری خودتنظیمی سازه ای است چند وجهی که شامل تعاملات پیچیده میان بکارگیری راهبردهای شناختی، فراشناختی و انگیزشی است. یادگیری خودتنظیمی، نوعی یادگیری است که از تأثیر افکار خودتولیدی، احساسات، راهبردها و رفتارهای دانش آموزان حاصل می شود که به سوی رسیدن به اهداف، جهت داده می شود (کریمی، ۱۳۵۸). بسیاری از یافته های پژوهشی حاکی از آن است که یادگیری خودتنظیمی در صورتی که بطورهمزمان با باورهای انگیزشی همراه شود، تأثیر چشمگیری در موفقیت تحصیلی دانش آموزان خواهد داشت (لین و هایده، ۱۹۸۹؛ پیتریچ و دیگروت، ۱۹۹۰؛ شانک، ۱۹۹۴؛ هینکل و لونکا، ۷).

-
1. Farnham, Chamoro, Primusic & Mcdogal
  2. Bosato & The Others
  3. Kaar
  4. Bayar & The Others
  5. Lin & Hyde
  6. Shank
  7. Hinkel & Lonka

۲۰۰۴). امروزه یادگیری خودتنظیمی را، فرایندی فعال و ساختاری پردازش کننده تعریف می کنند که از طریق آن، یادگیرنده اهداف فعالیت های یادگیری، شناخت، انگیزه و رفتار خود را تنظیم و کنترل می کند (نیکوس و جرج، ۱، ۲۰۰۵). سازگاری در مدرسه مستلزم این است که دانش آموزان علاوه بر توسعه مهارت های خودتنظیمی، باورهای انگیزشی را نیز در خود توسعه دهند زیرا سبب تقویت شناخت ها، رفتارها یا عواطف آنها شده و آنها را به سمت دستیابی به اهداف، رهنمون می سازد (بوکارتز، ۲، ۱۹۹۹). در این بین، تشخیص اهمیت مهارت های اجتماعی و توان کنار آمدن مؤثر با دیگر افراد، باعث علاقه مندی روزافزونی برای مفهوم هوش شخصی و محیط کار کاربرد داشته و همچنین هوش هیجانی بالا می تواند کیفیت عمومی زندگی و موفقیت های شخصی و اجتماعی فرد را ارتقا دهد (گلنن، ۳، ۲۰۰۵). تنها نویدی که هوش هیجانی دارد این است که می تواند در حل حداقل یکی از مسایل انسانی، یعنی تعارض بین آنچه فرد احساس می کند و آن چه می اندیشد، ما را یاری کند (بار آن و همکاران، ۴، ۲۰۰۰). تئوری هوش هیجانی، دیدگاه جدیدی درباره پیش بینی عوامل مؤثر بر موفقیت و همچنین پیش گیری اولیه از اختلالات روانی فراهم می کند که تکمیل کننده علوم شناختی، علوم اعصاب و رشد کودک است (نوری، ۲۰۰۵). در مطالعاتی چند، آثار چند عامل مهم مانند توانایی یادگیرندگان، توانایی شناختی و فراشناختی، آموزش معلمان و انگیزش و هیجان را بر یادگیری، در بیش از ۲۵۰۰۰ دانش آموز مورد بررسی قرار دادند. مهم ترین عواملی که مستقیماً با میزان یادگیری رابطه مثبت نشان دادند، سطح توانایی یادگیرندگان در اداره یادگیری خود، انگیزش و هیجان یادگیرندگان بود (نیوبیل، ۵، ۲۰۰۳، ص ص ۴۸۳-۴۶۸). از سوی دیگر، می توان مرحله نوجوانی را به عنوان آستانه شکل گیری شخصیت فردی، از مهمترین مراحل رشد شخصیت دانست؛ مرحله ای که چه در حیطه تجربی و چه در حیطه نظری، نقطه اوجی اساسی برای افراد محسوب می شود زیرا در همین دوره است که مانند مرحله آئینه ایی دوران کودکی، فرد به آگاهی ضروری می رسد که به شناخت وی نسبت به موقعیت اش در جهان اطراف، منتج می گردد. علم روانشناسی این شناخت را در اصطلاح هویت یابی، مورد مطالعه قرار می دهد. اصطلاحی که به مرور یکی از سرفصل های کلان را در علم روانشناسی دربرگرفته است. بدین ترتیب، هویت یابی و نوجوانی توانسته اند دوگانه ایی پایدار را در مباحث نظری روانشناسی، به خود اختصاص

-
1. Nikos & George
  - 2 . Bocartez
  3. Goleman
  4. Bar-An & The Others
  5. Newbill
  - 6 .Identity information

دهند. دوره نوجوانی ۱، مرحله پیچیده ای از رشد انسان است که در طی آن نوجوانان، بلوغی ۲ را تجربه می کنند که بر رشد جسمانی، فیزیولوژیکی و روانشناختی آنان، تأثیر می گذارد، تغییرات قابل ملاحظه ای در مفهوم «خود» صورت می گیرد، «بحران هویت» را تجربه می کند، مسائل و مشکلات عاطفی آنها افزایش می یابد، از نظر هوشی به مرحله تفکر انتزاعی می رسند و ارتباط آنها با گروه های همسالان، افزایش می یابد (بیابانگرد، ۱۳۸۴). پدیده نوجوانی، با این پرسش اساسی همراه است که نوجوان همواره از خود می پرسد «من کیستم؟». پاسخ این پرسش اساسی که چند سال ادامه خواهد یافت، منجر به آگاهی و شناختی حیاتی می شود (هویت یابی). در این دوره، انسان با انرژی و حساسیت در برابر بازتاب های محیط و مسئولیت پذیری فردی، به دنبال کسب هویت است و باید نقطه اتکایی برای پیوند خود با جنس متفاوت و ارزش های فرهنگی و اجتماعی اطراف، بیابد (شفرز، ۳، ۱۳۸۳). بر این اساس، مسأله اصلی در تحقیق حاضر این است که:

- آیا بین سبک های هویت یابی و یادگیری خودتنظیمی، رابطه معناداری وجود دارد؟

- آیا بین هوش هیجانی و یادگیری خودتنظیمی، رابطه معناداری وجود دارد؟

ضرورت و اهمیت تحقیق

زیمرمان ۴ (۱۹۹۴)، یادگیری خودتنظیمی را نوعی از یادگیری می داند که در آن، افراد تلاش های خود را برای فراگیری دانش و مهارت، بدون تکیه بر معلم و دیگران، شخصاً شروع کرده و جهت می بخشد. به عبارت دیگر، در این نوع یادگیری، افراد مهارت هایی برای طراحی، کنترل و هدایت فرآیند یادگیری خود دارند و تمایل دارند یاد بگیرند و قادرند کل فرآیند یادگیری را ارزیابی کنند (زیمرمان و باری، ۵، ۱۹۹۴، ص ۴۸۳-۴۶۸). همچنین، تغییر و تحولات گسترده عصر حاضر در کنار حرکت از سنت گرایی به تجدد و گسترش شهر نشینی (یعنی شهرنشین شدن فراینده روستاییان)، گسترش ارتباطات و به دنبال آن، مواجه شدن با ارزش های متفاوت و گاه کاملاً مغایر با ارزش های ریشه دار ملی یک سرزمین و سرانجام، رخ نمودن تدریجی نتایج سیاست های اقتصادی معروف به تعدیل ساختاری که منجر به بروز رکود در اقتصاد می گردد، بارزترین جلوه های وقوع نوعی بحران هویت در جوامع امروزی می باشد که نتایج آن را می توان در گسترش انحرافات اجتماعی نظیر اعتیاد، جرم، تزلزل نهاد

---

1. Adolescence

2. Puberty

3. Shefer, B

4. Zimerman

5. Bary

خانواده، همسرآزاری، کودک آزاری، پدیده دختران فراری و کودکان خیابانی، به عیان مشاهده نمود. عوامل فردی، خانوادگی، اجتماعی، اقتصادی و آموزشی در عملکرد تحصیلی اش موثر است. از سوی دیگر رفتن به دانشگاه، انتقال مهمی در زندگی نوجوانان محسوب می شود زیرا فرد با جالش ای مختلفی از قبیل ایجاد در روابط اجتماعی جدید و مواجه با انتظارات تحصیلی رویهم رفته است. البته ابعاد شخصیتی نقش مهمی در این زمینه دارد (آدامز، ۱۹۹۸). در واقع، دوران نوجوانی از زمان های دور، دورانی دشوارتر از سال های کودکی تلقی شده است شاید به این دلیل که در این دوران بسیاری از تغییرات قابل توجه چه از نظر جسمی، روانی، شناختی یا هیجانی اتفاق می افتد.

از جمله مسائلی که توجه محققان را در این سنین به خود جلب کرده است، مسئله شناخت جایگاه خود و بحث هویت یابی است که از بدو تولد آغاز می گردد و در دوران نوجوانی به اوج خود می رسد که توجه بسیاری از محققان را به خود جلب کرده است. در حقیقت سلامت شخصیت در گرو سازگاری آدمی با محیط اجتماعی جامعه و ارزش هاست و هنگامی که در این فرآیند خللی و کاستی و چالشی پدیدار شود نابهنجاری و اضطراب روانی^۲ نمودار خواهد شد و آن گاه که این اختلال مضاعف شود پیامدهایی ویرانگری بیافریند که می توان آن را بحران نامید (همان منبع، ۱۹۹۸). هوش هیجانی^۳ نیز یکی از ویژگی های مهم شخصیتی و به عنوان عاملی برای ارتقای سلامت روانی و جسمانی محسوب می شود و این بدان معناست که هرچه افراد روزآمدتر و بهینه تر باشد، قابلیت سازگاری با محیط متغیر پیرامون بیشتر می شود لذا، کیفیت و توان علمی، تخصصی و مهارت های رفتاری آنها، بهبود بیشتری می باید (میرزایی، ۱۳۸۶، ص ۷). شواهد بسیاری ثابت می کند افرادی که مهارت هیجانی بالایی دارند، یعنی کسانی که احساسات خود را به خوبی می شناسند و هدایت می کنند و احساسات دیگران را نیز درک و به طرز اثربخشی با آنان برخورد می کنند، در هر حیطه ای از زندگی، ممتازند؛ خواه در روابط عاطفی و خواه در قواعد ناگفته ای که در جریان زندگی به وقوع می پیوندد (گلنن، ۱۳۸۰، ص ۱۳).

بر اساس توضیحات ارائه شده مشخص می گردد که بررسی رابطه تعاملی سبک های هویت یابی و هوش هیجانی با یادگیری خودتنظیمی، راهگشای بسیاری از مسایل و مشکلات پیش روی نسل جوان و نوجوان در جریان پرشتاب زندگی (خانوادگی، کاری و اجتماعی) خواهد بود زیرا از یکسو هوش هیجانی دربردارنده آگاهی، تنظیم و بیان درست دامنه ای از هیجانات است و لذا، توانایی شناخت، ابراز و کنترل این هیجانات، یکی از ابعاد مهم هوش هیجانی است و ناتوانی فرد در هر کدام از این توانایی ها، منجر به اختلالاتی مانند اختلالات اضطرابی و خلقی خواهد شد و این امر حاکی از نقص خود گردانی

---

1. Adams

2. Psychology Anxiety

3. Emotional Intelligence (EI)

هیجانی است که ویژگی کلیدی هوش هیجانی می باشد (شامارد، ۱، ۲۰۰۳). از سوی دیگر، هویت و سبک های مختلف آن، یک جنبه اساسی و درونی است که با کمک آن احساس تداوم و یکپارچگی در فرد ایجاد می شود. هویت، مفهوم ذهنی فرد از خودش می باشد و با عناوینی چون هویت شخصی، هویت اجتماعی، هویت قومی، هویت جنسی و غیره مورد استفاده قرار می گیرد (ربر، ۲، ۲۰۰۱). تحقیق حاضر، این مهم را پیگیری می کند.

اهداف تحقیق

هدف اصلی:

- بررسی رابطه بین سبک های هویت یابی و هوش هیجانی با یادگیری خودتنظیمی

اهداف فرعی:

- بررسی رابطه بین سبک های هویت یابی و یادگیری خود تنظیمی

- بررسی رابطه بین هوش هیجانی و یادگیری خودتنظیمی

- بررسی قابلیت پیش بینی تغییرات یادگیری خودتنظیمی از طریق سبک های هویت یابی

- بررسی قابلیت پیش بینی تغییرات یادگیری خودتنظیمی از طریق هوش هیجانی

فرضیه های تحقیق

فرضیه اصلی:

- بین سبک های هویت یابی و هوش هیجانی با یادگیری خودتنظیمی، رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه های فرعی:

- بین سبک های هویت یابی با یادگیری خودتنظیمی، رابطه معناداری وجود دارد.

- بین هوش هیجانی با یادگیری خودتنظیمی، رابطه معناداری وجود دارد.

- سبک های هویت یابی، قابلیت پیش بینی تغییرات یادگیری خود تنظیمی را دارد.

---

1. Shamard

2. Reber